

KATEDROVÝ TELEGRAF

Súhrn informácií z katedrových newsletterov za letný semester 2013/2014

NOVÉ PUBLIKÁCIE

TOUR DE FRANCE: Geographical approach to the history of sport event

V kontexte blížiaceho sa ďalšieho ročníka Tour de France zaujme prvá - monografia z geografie športu od kolegov Dr. Vladimíra Bačíka a Dr. Michala Klobučníka (2014) „Tour de France: geographical approach to the history of sport event“ vo vydavateľstve LAP LAMBERT Academic Publishing (244 strán). Unikátna priestorová a štatisticko-kartografická analýza aspektov „Tour“ v historickom pohľade, je doplnená mnohými ďalšími informáciami vrátane výsledkov a osobností.

Bližšie informácie na:

<http://www.tdfrance.eu/book.php>

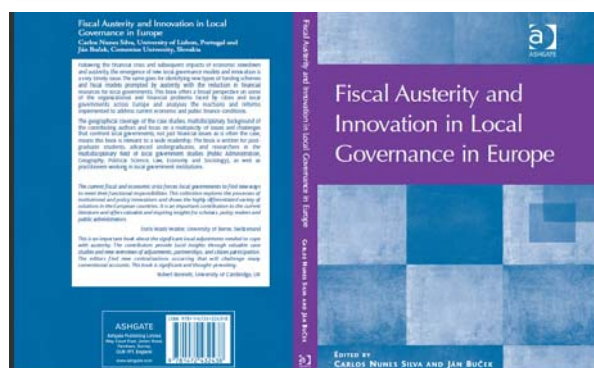
Fiscal Austerity and Innovation in Local Governance in Europe

Druhou publikáciou je „Fiscal Austerity and Innovation in Local Governance in Europe“ (2014) editovaná profesorom Carlosom N. Silvom (University of Lisbon, Portugal) a docentom Jánom Bučekom, ktorá bola

vydaná vo vydavateľstve Ashgate (206 strán). Analyzuje adaptáciu miestnych vlád v Európe na podmienky globálnej finančnej a ekonomickej krízy. Jej súčasťou je aj kapitola „Local self-government finance in Slovakia during the 2008-11 crisis“, ktorej autormi sú Ján Buček a Andrej Sopkuliak.

Bližšie informácie na:

<http://www.ashgate.com/isbn/9781472432445>

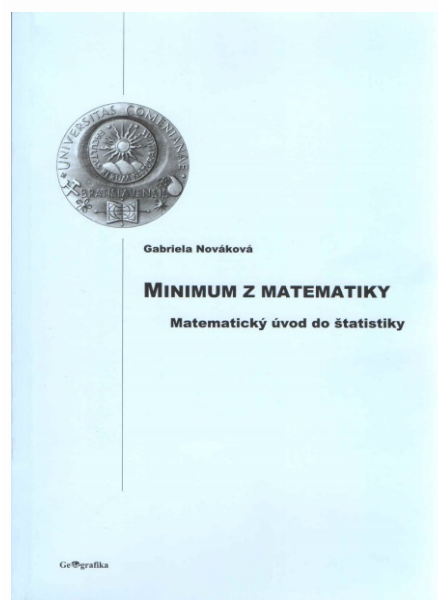

Minimum z matematiky

V máji 2014 vyšla nová učebnica s názvom **Minimum z Matematiky**. Publikácia autorky Mgr. Gabriely Novákovej, PhD. predstavuje učebný text zostavený pre potreby vyučovania voliteľného predmetu **Základy matematiky**. Učebný text je mozaikou tém a postupov, ktoré budú študenti využívať v štatistike.

Učebnica sa skladá zo základnej teórie a viac ako 110 riešených úloh z vybraných častí stredoškolskej matematiky. Obsahuje témy ako percentá, kruhové výseky, logaritmy, faktoriály, kombinačné čísla a iné. Na koniec učebnice je zaradený kontrolný test, ktorým si študenti môžu preveriť svoje vedomosti. Učebnica je študentom k dispozícii v papiernictve „Dekýšová“.

stagnation areas. Poznan: Bogucki Wydawnictwo Naukowe, pp. 151-187.

Prehľad najnovších publikácií pracovníkov katedry

Bačík, V., Klobučník, M. 2014. *Tour de France: geographical approach to the history of sport event*. LAP LAMBERT Academic Publishing, 244 p.

Buček, J., Sopkuliak, A., 2014. Local self-government finance in Slovakia during the 2008-2011 crisis. In: Silva, C. N., Buček, J., (eds.). *Fiscal Austerity and Innovation in Local Governance in Europe*. Farnham: Ashgate, pp. 7-30.

Churski, P., Burneika, D., Korec, P. 2014. Areas of economic growth and areas of stagnation as objects of special intervention in the regional policies of European Union member states: an international comparison. In: Churski P., 2014, ed. *The social and economic growth vs. the emergence of economic growth and*

Korec, P. 2014. Lagging regions of Slovakia in the context of their competitiveness. In: Churski P., 2014, ed. *The social and economic growth vs. the emergence of economic growth and stagnation areas*. Poznan: Bogucki Wydawnictwo Naukowe, pp. 107-127. (vydané tiež v: *Rozwoj regionalny i polityka regionalna*, Nr. 25, pp. 113-134)

Mačanga, M., Plešivčák, M. 2014. Geographical Context of Energy Prices in the European Union Member States with Special Emphasis on the Slovak Republic. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, Vol. 24, No. 2, pp. 135-159.

Káčerová, M., Ondačková, J., Mládek, J. 2014. Time-space differences of population ageing

in Europe. *Hungarian Geographical Bulletin*, 63, 2, pp.177-199.

Bleha, B., Šprocha, B., Vaňo, B. 2014. Demografická prognóza okresov Slovenska do roku 2035 v kontexte odhaľovania geografickej nerovnomernosti a konvergencie. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, Vol. 58, No. 1, pp. 11-44.

Buček, J. 2014. Urban Governance, Strategic Planning and Democracy in Post-Socialist Transitional Society. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, Vol. 58, No. 1, pp. 45-70.

Rochovská, A., Ondoš, S., Miláčková, M. 2013. Zo zabudnutého módného? O gentifikácii v súčasnom meste, *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, Vol. 57, No. 2, pp. 135-150.

Rusnák, J., Ondoš, S., Belušák, L. 2014. Priestorové koncepty a poznávanie geografickej reality. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 58, 1, s. 81-120.

aspekty. *Slovenská štatistika a demografia*, roč. 24, č.2.

Káčerová, M., Ondačková, J., Mládek J. 2014. Starnutie obyvateľstva európskych populácií. *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*, roč. 13, č. 3, s. 44-54.

Miláčková, M., Rochovská, A., 2014. Gated communities - prípadová štúdia mesta Bratislava. *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*, roč. 13, č. 3, s. 69-82.

Nováková, G. Minimum z matematiky. Matematický úvod do štatistiky. Bratislava: Geografika, 2014, p. 127. ISBN 978-80-89317-26-4.

Ondoš, S., Paulovičová, I., Belušák, L., Kusendová D, 2014. Urban Heartbeats (Daily Cycle of Public Transport Intensity). GIS Ostrava 2014 (VŠB - Technická univerzita, Ostrava), http://gis.vsb.cz/GIS_Ostrava/GIS_Ova_2014/proceedings/author.html

Štatistické informácie o študentoch a absolventoch v študijných programoch katedry

Napriek pokračujúcemu trendu poklesu študentov na vysokých školách sa katedra teší primeranému záujmu o štúdium. Do 1. ročníka bakalárskeho štúdia v šk. roku 2014/2015 sa na programy garantované katedrou zapísalo vyše 60 študentov (údaje k 30. 09. 2014). Z toho 13 študentov na študijný program geografia a demografia, 31 študentov sa zapísalo na program geografia v štátnej správe a samospráve v dennej forme a 17 študentov na ten istý program v externej forme. Do prvého ročníka magisterského štúdia na študijný program humánna geografia a demografia v štátnej správe a samospráve sa zapísalo 45 študentov. Z toho 29 študentov na dennú formu a 16 študentov na externú formu štúdia. Ako sa už stalo pravidlom, sú medzi nimi aj absolventi bakalárskeho štúdia ukončeného na iných vysokých školách, či v iných programoch. Na doktorandské štúdium na katedre boli prijatí 2 noví študenti (denné štúdium). V uplynulom školskom roku 2013/2014 ukončilo bakalárske štúdium 10 študentov v programe geografia a demografia, 20 študentov v študijnom programe geografia v štátnej správe a samospráve v dennej forme a 15 študentov v externej forme. Na magisterskom stupni ukončilo štúdium 31 študentov v dennej forme štúdia a 40 študentov externého štúdia. Katedra stále patrí k popredným pracoviskám v príprave doktorandov v geografii a demografii na Slovensku. Spolu je na katedre v súčasnosti 16 študentov v dennej forme a 5 študentov v externej forme doktorandského štúdia. V uplynulom školskom roku boli obhájené 3 PhD práce – Andrej Chromeček, Michaela Madzinová a Martin Mačanga. Podobne boli na katedre v šk. roku 2013/2014 ukončené tri rigorózne (RNDr.) konania (Martina Belošičová, Radoslav Matišík, Róbert Mikóci).

Výučba predmetu „Teórie a metódy výskumu mesta“

Mestské prostredie je typickou dominantou geografického prístupu k spoločnosti. Nie je to náhoda. Ponúka nesmiernu variáciu vzájomne súvisiacich tém, ktoré do istej miery

vynahrádzajú naše neexistujúce laboratória pre skutočné experimenty.

Koncentrované dianie v meste však vyžaduje podstatne bohatší "toolbox" nástrojov, než v geografii bežne používame. Po výbornej skúsenosti sme sa aj pre tohtoročný nadstavbový kurz geografie mesta naladili deštruktívne. Objektom deštrukcie

sa stali múriky v myslení o spoločnosti, v ktorej žijeme, a ktorej sa snažíme porozumieť. Svoju skúsenosť a originálnu tému do organickej línie semestra postupne vložilo desať hostí: Zuzana Balážová Vladimír Kováč, Peter Krištúfek, Barbara Láštiová, Pavlína Morháčová, Daniel Pastirčák, Štefan Rehák, Anton Srholec, Ivo Štassel a Martin Šveda. Odraz do spektra problematík ponúkol evolučný koncept v jadre vied o živote a koncept ekosystému (Kováč). Jednou z jeho črt, ku ktorej sa hostia vracali bola kohézia ekosystému narušená migráciou medzi mestskou a vidieckou komunitou (Šveda), medzi kultúrnymi kontextmi vzdialených

krajín (Láštiová), či zlyhaním medziľudských väzieb rodiny (Srholec). Nádej pre zmenu cez generácie prenášanej exklúzie (Balážová) sme mohli implicitne vytušiť v úlohe, ktorú v spoločnosti môže zohrávať poznanie a inštitúcia školy (Pastirčák,

Rehák), alebo aj zabúdanie (Krištúfek).

K evolučnej línii nás znova priviedla exkurzia historickým (Štassel), impresionistickým a virtuálnym (Morháčová) mestom.

Vizuál pre našu sériu vytvorila Zuzana Ilavská. Všetkým študentom, hosťom a kolegom, ktorí sa na kurze v tomto roku podieľali srdečne ďakujeme.

Zjazd ČGS a SGS

Dlho očakávaný spoločný zjazd/kongres Českej geografickej spoločnosti (ČGS) a Slovenskej geografickej spoločnosti (SGS) sa konal v dňoch 25. až 28. augusta v Prahe na Albertove. Podtitul konferencie znel možno marketingovo, „Geografia v srdci Európy“, ale v konečnom dôsledku prezentoval miesto, kde sa rodila česká a aj slovenská geografia. ČGS totiž oslavoval 120 rokov existencie a tá slovenská bola pri tom.

Len telegraficky: celkom bolo prezentovaných 245 vystúpení, z toho 136 príspevkov v 39 samotných paneloch. Zaevidovaných bolo aj 6 diskusných panelov a 23 vystavovaných posterov. Všetky príspevky boli rozdelené 8 paralelne prebiehajúcich tematických blokov, resp. panelov. Na kongrese sa zúčastnilo viac ako 250 profesorov a docentov, výskumných pracovníkov, odborných asistentov, doktorandov a študentov bakalárskeho a magisterského štúdia, ktorým sa dostalo ocenenie za najlepšiu bakalársku, resp. diplomovú prácu hneď na úvod v rámci plenárneho zasadnutia. Slovenská geografia bola zastúpená v menšom počte, približne 40-timi účastníkmi. Naša katedra sa podieľala šiestimi príspevkami a jedným posterom, ktoré vyvolali odborné diskusie v rámci programu, ako aj neformálne debaty po jeho skončení. Prof. Korec, dr. Rusnák a Mgr. Lehocký prispeli do sekcie Konkurencieschopnosť regiónov v Česku a na Slovensku dvoma príspevkami: „Regionálna konvergencia ekonomickej úrovne regiónov Slovenska“ a „Geografická koncentrácia a regionálna špecializácia priemyslu“. V sekcii

Vybrané aspekty populačného vývoja sme prispeli taktiež dvoma príspevkami. Poukázanie na nezastupiteľnú úlohu geografov pri prognózovaní populačného vývoja na regionálnej úrovni ukázali doc. Bleha a kolektív a otázky demografickej reprodukcie z globálnej perspektívy predniesol Mgr. Ďurček. Doc. Buček participoval nielen aktuálnym príspevkom na tému „Dopady krízy na mieste financie“, ale aj zastával post predsedu sekcie Lokálna ekonómia v období krízy. Dr. Majo predniesol v rámci panela Střední Evropa – region pohledem historické geografie príspevok „Jednodetný systém ako historický regionálny prejav európskej demografickej duality na Slovensku“. Po úvodnom privítaní prezidentmi ČGS prof. Siwkom a SGS prof. Matlovičom a špeciálne primátorom mesta Praha, bývalým absolventom a pracovníkom Albertovskej školy, RNDr. Tomášom Hudečkom, PhD. sa začalo plenárne zasadnutie, na ktorom odznelo hneď 5 príspevkov. Cieľom plenárnej sekcie bolo prezentovať jednotlivé geografické odbory a napredovanie v ich vedeckom zameraní.

Bohumír Janský	Fyzická geografie u nás a ve světě
Josef Novotný	Pozitivismus, post-pozitivismus a co dále? Překračování kvantitativně-kvalitativního rozkolu v sociální geografii
Eva Semotanová	Historická geografie – tradice a modernita
Petr Kubíček	Kartografická teorie a praxe v mezioborovém výzkumu
Miroslav Marada	Geografické vzdělávání: představy a realita

V každom príspevku sa objavil odkaz realizovať geografické výskumy interdisciplinárnym spôsobom. Problémy, otázky a výzvy, ktoré nastoluje spoločnosť musia byť riešené v spolupráci s príbuznými vednými disciplínami (jednak vo vnútri sociálnych vied a jednak medzi sociálnymi a prírodnými vedami). Vzájomná medziodborová spolupráca umožňuje riešiť zložité problémy sociálneho a environmentálneho typu a navrhnuté riešenia aplikovať v praxi. V rámci jednotlivých sekcií, prevláda dlhodobý záujem o tradičné výskumné oblasti premien postsocialistického urbánneho prostredia,

regionálneho rozvoja a regionálnych identít, alebo dopravnej geografie (po tri sekcie). Na druhej strane kreativita tém humánno-geografických výskumov nepozná hranice. Objavujú sa nové ako geografia zdravia, rozvojová geografia alebo oživuje sa pozabudnutý téma rekonfigurácie politických vzťahov v post sovietskom priestore a geopolitické otázky. Výskumy čoraz častejšie smerujú k analýze správania sa ľudí v reálnych situáciách, ktoré sú viazané na konkrétne mikropriestory, napr. „mestské rytmy“ a „imidž a marketing lokálnych a regionálnych identít“ a na strane druhej sa rozvíjajú myšlienky o inkluzívnej schopnosti geografie. Inak povedané mladí geografickí pracovníci sa snažia prinášať nové a nekonvenčné prístupy, ktoré prekračujú rámec geografie. Táto inkluzivita výskumu presahuje hranice „mainstreamovo“ ladených geografických konceptov a metód. Jedným z bodov valného zhromaždenia ČGS bolo udeľovanie čestného členstva v spoločnosti. Tejto pocty sa dostalo aj nášmu bývalému, významnému a dlhoročnému kolegovi, profesorovi Jozefovi Mládekovi. Ďalšie postrehy zo spoločného zjazdu zaznamenali českí kolegovia (Kašková, Perlín a Kučera, 2014) Nakoniec chceme vyjadriť poďakovanie celému organizačnému tímu pod vedením dr. Kučeru a dr. Jančáka, ktorí zabezpečili priebeh celej konferencie. Podľa doterajších informácií nasledujúci kongres bude opäť spoločný a uskutoční na Slovensku v roku 2018.

Literatúra

Kašková, M, Perlín, R a Kučera, Z. (2014). 23. sjezd České geografické společnosti a 16. kongres Slovenskej geografickej spoločnosti Geografie v srdci Evropy. Informace ČGS, 33, 2, s. 56-59

http://geography.cz/informacecgs/wpcontent/uploads/2014/09/icgs022014_conference.pdf

(jr a jm)

Regionálna konferencia IGU 2014 v Krakowe „CHANGES, CHALLENGES, RESPONSIBILITY“

Odkedy sa exekutíva IGU rozhodla každý rok organizovať regionálnu konferenciu (s výnimkou rokov konania kongresu), môžeme túto regionálnu konferenciu považovať za najvydarenejšiu. Usudzovať môžeme najmä podľa počtu účastníkov, vhodných priestorov v ktorých rokovania prebiehali, celkovej organizácie, ako aj podľa samotnej atmosféry. Možno to všetko súvisí so súčasným imidžom a realitou Poľska ako dobre fungujúcej spoločnosti, úspešnej a progresívnej krajiny, ktorá momentálne určite prežíva jedno z najlepších období svojej histórie.

Konferencia, ktorá prebehla v dňoch 18-22. augusta 2014, bola reprezentatívnou udalosťou pre celú poľskú geografiu. Hlavnú ťarchu však niesli krakowski geografi, najmä z Inštitútu geografie priestorovej ekonomiky najstaršej poľskej univerzity („Uniwersytet Jagielloński“ má za sebou 650 akademických rokov – od r. 1364). Kým otvárací ceremoniál sa konal v hlavnom auditóriu univerzity v blízkosti centra (Auditorium Maximum), rokovania v sekciách, i plenárne prednášky na najaktuálnejšie témy prebiehali v novom modernom kampuse mimo centra (pozri foto). Takmer 1500 účastníkov (medzi nimi i pomerne početné zastúpenie zo Slovenska) rokovalo od pondelka až do piatku v mnohých sekciách a workshopoch. Tie boli organizované či už tematicky, alebo podľa jednotlivých komisií IGU. Bohatá bola aj prehliadka posterov. Ťažko by sme našli problematiku súčasnej geografie, ktorá by nebola nejakým spôsobom predstavená v programe (vytlačení program konferencie so základnými informáciami má skoro 250 strán). Ako je už typické pre súčasnú geografiu, disciplíny a témy z širšie chápanej humánnej geografie výrazne prevažovali. Konferencia bola svojim spôsobom aj oslavou poľskej geografie. Tá sa atraktívne predstavila v turistami hodne navštevovaných historických priestoroch univerzity v centre mesta, v Múzeu Uniwersytetu Jagiellońskiego (Collegium Maius), výstavou venovanou vývoju geografického myslenia v Poľsku („Rozwój myśli geograficznej w Polsce“). Jednotlivé etapy reprezentovali najvýznamnejšie práce, ale i prístrojové vybavenie a profily hlavných osobností poľskej geografie. Výstavu dopĺňala aj publikácia venovaná vývoju poľskej geografie. Konferencia sa konala pod záštitou Prezidenta Poľskej republiky Bronisława Komorowskeho. V jeho zastúpení konferenciu počas otvorenia pozdravil jednej z jeho poradcov a nám viacerým dobre známy geograf, profesor Paweł Swianiewicz z Varšavskej univerzity. Organizátori nezanedbali ani „mimovedeckú“ časť programu. Účastníci sa mohli tešiť z bohatého a vydareného spoločenského programu, s bohatými možnosťami stretávania sa a priestoru na neformálne diskusie na najrôznejšie, prevažne však s geografiou súvisiace témy. Jednou z udalostí spomínaných v „kuloároch“

bolo napr. úmrtie jednej z legend svetovej geografie a urbánneho plánovania sira Petra Halla (napr. Cities of Tomorrow), krátko pred konferenciou koncom júla 2014 (narodený 1932). Súčasne sa účastníci mohli tešiť z atraktívneho prostredia Krakowa, s jeho bohatou históriou, ale aj citel'nou modernizáciou. Hoci som sa mohol zúčastniť programu len do stredy, konferencia zanechala vo mne dobrý dojem. Mohol som opäť precítiť

šírku záberu a vitalitu geografie, viditeľnú okrem iného aj v množstve mladých geografov hľadajúcich nové poznatky a postupy bádania. Je veľká škoda, že najmä z finančných dôvodov sa na nej nemohli zúčastniť viacerí pracovníci katedry.

Záverom už zostáva len dodať - je po jednej veľmi vydarenej regionálnej konferencii, treba myslieť na tú nasledujúcu, ktorá bude v Moskve v auguste 2015.

(jb)

Naša účasť na TREND konferencii o komunálnom manažmente

Najvýznamnejší slovenský ekonomický týždenník TREND pravidelne organizuje špecializované konferencie. Medzi nimi raz ročne aj konferenciu venovanú komunálnemu manažmentu. Tohto roku sa konferencia pod titulom **„Komunálny manažment 2014 – Potiahnu mestá rozvoj krajiny?“** uskutočnila 10. júna v Dudinciach, pod záštitou Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Rezovali na nej predovšetkým témy integrovaného mestského rozvoja, mestských regiónov, spolupráce obcí v zázemí miest s jadrom mestských regiónov, plánovanie rozvoja miest, ako aj vhodné využitie zdrojov z Európskych fondov na mestský rozvoj v plánovacom období 2014-2020. Hlavným odborným „speakrom“ bol popredný odborník na urbánnu politiku Ivan Tosics (Metropolitan Research Institute, Budapešť, Maďarsko). Katedru na podujatí zastupoval doc. Buček, ktorý bol zapojený do panelovej diskusie venovanej mestskému rozvoju, spolu s ďalšími odborníkmi (Štefan Rehák, Dušan Sloboda), komunálnymi politikmi (Milan Ftáčnik - primátor Bratislavy, prezident Únie miest; Jozef Dvonč - primátor Nitry, predseda ZMOS; Alexander Slafkovský, primátor mesta Liptovský Mikuláš) a pracovníkmi gestorujúceho Ministerstva. V ďalších paneloch sa do diskusie zapojili mnohí ďalší odborníci a mestskí politici, vrátane mnohých účastníkov konferencie. Konferencia bola určite veľmi dôležitá a vhodne zapadla do celej série iniciatív zameraných na lepšie pochopenie rozvojových procesov, v ktorých mali vždy kľúčovú úlohu mestá. V slovenskom kontexte prispela aj k vyjasňovaniu názorov na základné rysy štátnej politiky mestského rozvoja.

(jb)

Snem Únie miest Slovenska

Na júnové zasadnutie 24. snemu Únie miest Slovenska boli z našej katedry pozvaní dlhoroční experti Únie miest Slovenska – docent Vladimír Slavík a profesor Peter Spišiak. Zúčastnení primátori, poslanci NR SR, ako aj prizvaní odborníci vo svojich príspevkoch apelovali najmä na pokračovanie reformy verejnej správy. Jeden z najzložitejších a zároveň najpotrebnejších krokov pokračovania reformy verejnej správy je municipalizácia obcí, teda zlučovanie obcí do väčších municipalít, ktoré dokážu efektívnejšie a lacnejšie zabezpečiť obsluhu svojich občanov. Práve do tohto procesu vstupujú aj geografi, ktorí dokážu objektívne zadefinovať centrá a aj hranice budúcich municipalít. Primátor Bratislavy Milan Ftáčnik odporučil návrh municipalizácie od docenta Slavíka a kol. (2005) ako vhodný odborný podklad budúceho procesu municipalizácie.

Pripomíname, že druhý variant municipalít sa pripravuje do tlače. Akýsi predstupeň municipalizácie by mohol byť pripravovaný stavebný zákon, ktorý má ambíciu vyčleniť spádové územia jednotlivých stavebných úradov.

Tu je opäť nutné zohľadniť geografické hľadisko, aby bolo spádové územie jednotlivých stavebných úradov geograficky logické a tým pádom ekonomicky efektívne. Únia miest Slovenska sa preto uzniesla, že bude presadzovať sídla stavebných úradov v prirodzených centrách, ktoré musia byť definované na základe geografických kritérií. Práve vyčlenenie spádových území jednotlivých stavebných úradov môže položiť základ budúcej municipalizácie. (mš)

Hostia z Poľska a Írska na katedre

Už tradične sa učitelia katedry aktívne zapájajú do výmenných pobytov v rámci programu Erasmus. Rovnako sa stalo príjemným, ale aj užitočným zvykom privítať učiteľov z iných európskych univerzít, s ktorými je možné v rámci prednášok a diskusií rozprávať, porovnávať výsledky výskumov, metódy a skúsenosti.

V apríli 2014 sme si mali možnosť na katedre vypočuť **Dr. Danutu Piróg**, ktorá pôsobí ako odborná

asistentka na katedre geografie na **Pedagogickej univerzite v Krakove** a vo svojom výskume sa dlhodobo venuje problematike uplatnenia absolventov vysokých škôl na trhu práce. Jej prednáška o súčasnej situácii geografov na poľskom trhu práce vyvolala v rámci diskusie množstvo otázok, podľa slov Danuty menej ako polovica absolventov geografie si nájde uplatnenie na trhu práce a iba každý piaty pracuje v oblasti príbuznej geografii. Potenciálni zamestnávateľia musia absolventov geografie vidieť ako schopných profesionálov s mnohými zručnosťami, je to výzva rovnako pre študentov, ako aj pre nás, učiteľov, ktorí študentov pre trh práce pripravujeme. A platí to rovnako v Poľsku, aj na Slovensku.

Na začiatku septembra sme mali možnosť privítať ďalšieho zaujímavého hosťa, **Dr. Martina Sokola z Trinity College v Dubline**, ktorý svoj slovenský pôvod a dlhoročné pôsobenie na univerzitách vo Veľkej Británii a Írsku pretavil do mimoriadne zaujímavej a podnetnej prednášky a diskusie s pracovníkmi a doktorantmi katedry o Európe, kapitalizme, finančnej kríze a jej geografických súvislostiach. Dopady krízy na ekonomiku „keltského tigra“ sú v mnohom podobné skúsenostiam slovenského „tigra pod tatrami“.

Dr. Sokol vo svojej prednáške podčiarkol dôležitosť geografie (a geografov!) pri skúmaní finančnej krízy, jej dopadov na bývanie, trh práce, zadlženosť domácností a celkovú ekonomickú a sociálnu situáciu v spoločnosti. V nasledujúcom semestri sa tešíme na návštevu ďalších hostí (z Karlovej univerzity v Prahe k nám zavíta dr. Danko Fialová a doc. Pavel Chromý), ktorí sa prídu podeliť s výsledkami svojich výskumov v rámci prednáškových pobytov už v októbri.

Skúsenosti zo sveta (čo ma zaujalo): „Student’s societies“ na Trinity College v Dubline

Študentský život na Trinity College v Dubline je omnoho viac, ako len vzdelávanie. Mala som sa možnosť o tom presvedčiť v rámci svojho prednáškového pobytu na katedre geografie v septembri. V rámci univerzity pôsobí viac ako 200 študentských klubov a spoločností, naozaj každý má možnosť nájsť niečo v súlade so svojimi záujmami. V rámci spoločností sú organizované prednášky, diskusie, exkurzie, výstavy, posedenia, športové podujatia a mnoho ďalších akcií. Členské je naozaj symbolické, do väčšiny spoločností je registračný poplatok 2 Eurá. Každá spoločnosť si volí tútora spomedzi učiteľov, ktorí môže pomáhať, radiť, usmerňovať, všetky aktivity sú ale organizované výlučne pod taktovkou študentov. Študenti, ktorí sú v organizačných tímoch spoločností riešia aktivity, program, marketing aj fundraising. Pozývajú zaujímavých hostí na diskusie, ktoré boli

v samotných prvopočiatkoch týchto spoločností hlavnou aktivitou.

Znie až neuveriteľne, že prvá študentská spoločnosť začala pôsobiť na Trinity College už v roku 1770. Táto pôvodná „Debatná spoločnosť“ dnes je dnes známa pod názvom College Historical Society. Je najstaršou spoločnosťou na univerzite, dokonca aj na svete a v historických zoznamoch registrovaných študentov v nej možno nájsť také zvučné mená ako spisovatelia Oscar Wilde, Samuel Beckett, prvý írsky prezident Douglas Hyde, prvá žena prezidentka Mary Robinson a mnoho iných. Významné osobnosti figurujú aj medzi pozvanými hosťami, profesor Joseph Stiglitz - laureát Nobelovej ceny za ekonómiu, profesor Noam Chomsky, pozvanie diskutovať prijali aj John McCain, Al Pacino a Bono.

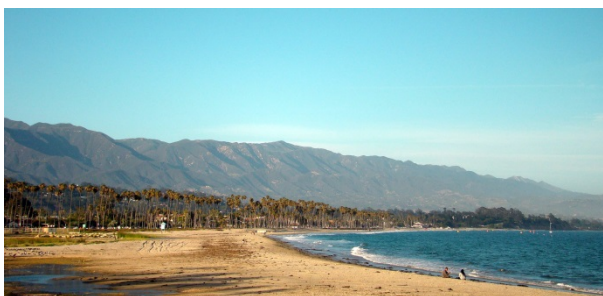
Každý školský rok na Trinity College začína špeciálnym týždňom, tzv. „Freshers Week“, ktorý je určený nováčikom na univerzite – prvákom, ktorí si vyberajú spoločnosti, do ktorých chcú patriť. Celé nádvorie univerzity je posiate desiatkami stánkov, v ktorých zástupcovia týchto spoločností počas celého dňa prezentujú svoju činnosť, ponúkajú domáce koláčiky, a snažia sa prilákať nových členov. Spektrum výberu je naozaj široké. Diskusná spoločnosť, spoločnosť filozofov, historikov, cyklisti, plavci, jazdci na koňoch, ale aj spoločnosť kresťanov, číňanov, šachistov, flautistov, turistov, podnikateľov, socialistov aj politikov. Na kompletne vymenovanie všetkých by bolo určite potrebných ešte niekoľko riadkov.

Geografická spoločnosť GEOG SOC organizuje počas roka niekoľko diskusných podujatí z humánnej aj fyzickej geografie, vianočnú súťaž známu ako „Christmas quiz“, koncoročné športové podujatie „Earth Ball“, exkurzie v teréne na írskom vidieku, ale aj v zahraničí. Tieto aktivity spájajú študentov geografie s inými, ktorí majú ku geografii blízko. (a.r)

Zopár letných kalifornských spomienok

Býva dobrým zvykom, že čas leta akademickí pracovníci využívajú na oddych, tí zanietenejší na dopisovanie článkov, prípadne projektov, ale asi málokto má chuť v lete navštevovať prednášky, diskutovať, hoci aj na spriateľenú tému a písať eseje. Všetky tieto aktivity, ktoré by na domácej univerzite nemuseli byť až také príťažlivé, je človek ochotný akceptovať vtedy, ak sa to uskutoční v príjemnom prostredí, s vcelku zaujímavými osobnosťami a témami a obzvlášť, keď si za to nemusí nič platiť. Zhoda okolností priniesla do cesty možnosť účasti na letnej škole zameranej na výskum

náboženskej diverzity v Spojených štátoch na Kalifornskej univerzite v Santa Barbare. Odmietnuť takúto ponuku, obzvlášť vtedy keď vám prízvukujú, že ste boli vybraní vrámci celosvetovej súťaže ako jeden z 18 účastníkov, by bolo veľkou chybou. A tak plný očakávaní som sa koncom júna vydal na dlhú cestu. Stojí za uváženie, či je na tejto letnej škole zaujímavejší program alebo miesto konania. Ak ste ubytovaní

pár metrov od pláže (hoci s malými zhlukmi ropy v oceáne), pod oknami máte vynikajúcu kantínu s jedlami, ktoré presvedčivo negujú predstavy o nezdravej americkej strave a v subtropickom prostredí so stálym ale nie neznesiteľne horúcim počasím, tak sa program letnej školy javí ako vcelku nepodstatný. Preto dodnes neviem, akú hralo úlohu prostredie pri koncipovaní tohto programu. Podstatou už 13. ročníka tejto letnej školy nebolo presvedčiť, že na tomto kontinente sú

z hľadiska náboženskej diverzity, tolerance a otvorenosti najlepší na svete (aj keď to možno niekedy tak znelo), ale vytvorila sa vynikajúca platforma pozostávajúca z historikov, etnológov, sociológov, teológov a jedného geografa na konfrontovanie a následné potvrdenie, či

odmietnutie vlastných predstáv, poznatkov a predsudkov. A to nielen v kontexte diverzity amerického kontinentu ale aj diverzity vnútri skupiny participantov. Tí pochádzali skutočne zo všetkých kontinentov, zastúpená bola väčšina svetových náboženstiev a svetonázorov, takže následné vnútorné obohatenie vychádzajúce z kontextu pestrosti spoluúčastníkov bolo hádam

prínosnejšie ako program samotný. Celkovo program nepozostával len z prednášok, ale aj z návštev jednotlivých komunít a ich bohoslužieb a diskusií s ich predstaviteľmi. Za špecifickými formami americkej religiozity bolo umožnené aj vycestovať a tak možnosť byť v priestore formovanom mormonmi (Salt Lake City), či navštíviť komunitu, z ktorej vyšiel Martin Luther King Jr. (Atlanta) človek nezažíva každý deň. Obzvlášť, ak je človek viac ako zaniatený touto témou...

- Foto 1. Pláž v Santa Barbare
- Foto 2. Ústredie Svedkov Jehovových v Brooklyne, New York City
- Foto 3. National Cathedral vo Washingtone
- Foto 4. Rodný dom Martina Luthera Kinga Jr. v Atlante
- Foto 5. Ústredný chrám mormonov v Salt Lake City
- Foto 6. Z pohľadu našej kultúry zaujímavá socha Panny Márie na katedrále Panny Márie anjelskej v Los Angeles (jm)

Exkurzia Francúzsko-Švajčiarsko, 2014

Koniec letného semestra nám prináša viac voľného času. Časť z neho sme sa rozhodli využiť aj my pod dohľadom Dr. Labudu z Katedry krajinskej ekológie. V dňoch 28. jún až 4. júla sa uskutočnili cesty za spoznávaním prírodných foriem a úkazov, lokálnych kultúr a osobitých identít v regiónoch rozprestierajúcich sa vo francúzskych a švajčiarskych Alpách. Počas siedmich dní sme navštívili viaceré svetovo vyhľadávané turistické destinácie, ale aj miesta a oblasti, ktoré sa rôznymi spôsobmi snažia zachovať prírodný ráz krajiny a zároveň rozvíjať a prezentovať tradičné hodnoty. Naša cesta sa začala prehliadkou dvoch miest Regensburg a Štrasburg.

V Regensburgu sme mohli vidieť práve rekonštruujúci kamenný most a najväčšiu katedrálu Bavorska, v Štrasburgu zase najväčšiu katedrálu Alsaska Notre-Dame. Štrasburg patril do konca druhej svetovej vojny striedavo k Nemecku a k Francúzsku, čo

zanechalo aj zjavnú architektonickú stopu nielen v samotnom meste, ale aj v celom Alsasku. V rámci presunu medzi týmito mestami sme navštívili biosférický park, ktorý ponúkal „prechádzku“ v korunách stromov 18 metrov nad úrovňou zeme. (Podobné

turistické atrakcie nájdeme v Bavorskom lese a na Šumave.) Nasledovalo „čarovne“ mesto Alsaska, ktoré má prívlastok „malé“ Benátky - Colmars jedinečnou mikroklimou priaznivou pre výrobu vína a syrov. Neďaleko od Colmaru sme zažili jedinečný pohľad na údolie Rýnu z jedného z najznámejších hradov Francúzska Haut Koenigsbourg. Druhá polovica exkurzie prinášala veľké očakávania, pretože cieľom našej expedície boli samotné vrchole Álp. Druhochorné Alpy sme precítili v Parc naturel régional du Haut-Jura. Sídla sú v tejto oblasti výrazne rozptýlené, prevláda tu agrárny spôsob života a tradičné remeselné aktivity vhodné pre zážitkový cestovný ruch. Ako to býva zvykom, tie sú v kontraste s developerskými aktivitami komerčného cestovného ruchu. Podarilo sa nám navštíviť aj centrum Švajčiarska - Ženevu, v ktorom sú lokalizované takmer všetky významné medzinárodné inštitúcie. Počas nášho krátkeho pobytu sme si stihli zahrať šach v parku Bastión, užiť si panorámu z katedrály Sv. Petra a osviežiť sa pri fontáne Ženevského jazera. Nasledovali ďalšie mestá v regióne Rhône-Alpes (Rónske Alpy) - Annecy s jedinečnou spleťou stredovekých uličiek a vynikajúcou gastronómiou a Chámbery, ktoré sa pýšia atrakciou vo podobe slonej fontány, a ktoré v roku 2006 dostali ocenenie za najkrajšie mesto (Savojských) Álp.

Dlho očakávaný prechod cez Alpy sa konal 2. júla. Počas celodennej panoramatickej jazdy cez alpský priesmyk Modane - Mont Cenís - Val d'Isère - Bourg Saint Mauricev dĺžke cca 120 km, pri prevýšení takmer 2 000 m sa najviac zapotili páni šoféri. Zastávka v horskom prostredí pri ľadovcovom jazere Lac du Mont Cenís (1974 mnm) padla vhod všetkým účastníkom.

Najnáročnejší presun autobusom sme zakončili pod Mt. Blancom, v dejisku konania prvých zimných olympijských hier, v Chamonix. Vrchol, z pohľadu dosahovania nadmorskej výšky sme zažili v najdrahšom zimnom stredisku Švajčiarska Täsch-Zermatt, v ktorom sa ponúkalo viacero exkluzívnych výstupov k vrcholom Álp. My sme si zvolili ozubnicovú železnicu v smere na Gornergrat.

Dostali sme sa do nadmorskej výšky 3112 mnm, odkiaľ sa nám ponúkali pri vyčarovanom počasí (jasno a 20°C, ale pocitová teplota sa šplhala k 30°C) jedinečné pohľady na Matterhorn, alebo Monte Rosu. Mimochodom Zermatt je ekologické mesto, kde premávajú len elektrické vlaky, elektromobily, zubačky, bicykle. Posledný deň exkurzie sme zišli k Bodamskému jazeru a „pozdravili“ pána von Zeppelina v meste Friedrichshafen. Na záver môžeme povedať, že dr. Labuda a Mgr. Labudová preukázali cit pre výber lokalít, aj trpezlivosť za možnosti výberu vhodného ubytovania, ktoré sú najmä v regiónoch Francúzska veľmi nákladnou záležitosťou. Na tomto mieste im ďakujem za zorganizovanie celoročnej práce.

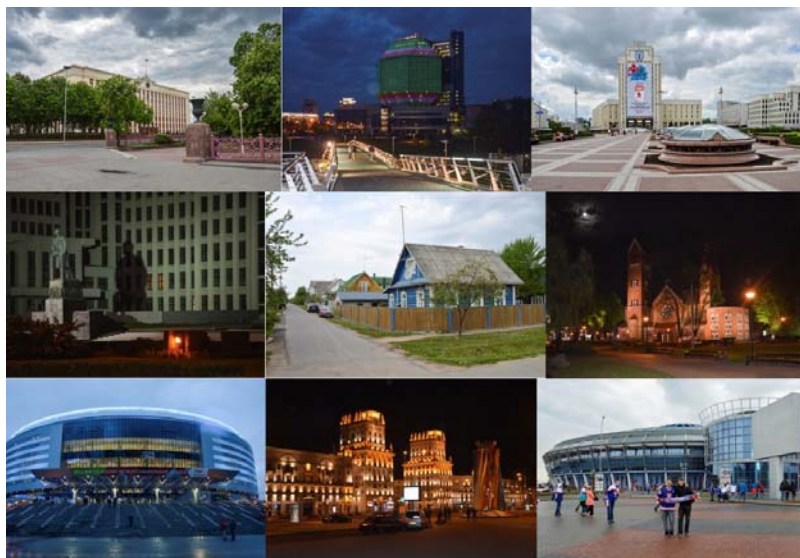
Kolektív bol opäť výnimočný a vyžiadal si ďalšie pokračovanie v roku 2015. (jr,edž)

Cestovanie Bieloruskom, 2014

Ak sa v našich zemepisných šírkach vysloví termín Bielorusko, väčšina našich si ako prvé vybaví krajinu izolovanú od zvyšku "civilizovanej Európy", spravovanú už dve desaťročia tvrdou rukou Alexandra Lukašenka. V našich médiách je však častokrát zaznávaná - podľa mojich vedomostí a teraz i osobnej skúsenosti v mnohých aspektoch neprávom. Preto majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji uskutočnené v máji tohto roku v hlavnom meste krajiny, takmer dvojmiliónovom Minsku, boli skvelou príležitosťou na vlastnej koži okúsiť nepoznanú chuť a vôňu tejto málo navštevovanej destinácie (rovnako tisícich jazier - v krajine sa ich nachádza 11 tisícok). Po strastiplnej ceste autom kľukatými a hrboľatými cestami nášho severného suseda nás hneď od poľsko-bieloruskej hranice vítala nová široká diaľnica lemovaná modernými odpočívadlami, ktorá nás sprevádzala od Brestu krajinou borovicových a brezových lesov popretkávaných nevelkými močiarimi až do samotnej bieloruskej metropoly. Už v meste preslávenom hrdinskou obranou pevnosti z čias druhej svetovej vojny nás prekvapila extenzívna výstavba obytných štvrtí, miestami i celých sídlisk. Podobný obraz mohutného rozvoja v oblasti bývania bol typický i pre hlavné mesto Minsk, ktoré sa nám v priestore javilo neskutočne rozťahané, ale s množstvom parkov, zelene a romantickým okolím rieky Svislach, kľukatejšej sa jeho štvrtami.

Obe pre cudzinca snád' najznámejšie centrá nás zaujali okrem bohatej sovietskej i predsovietskej architektúry dokonalou čistotou, ktorá v nich panovala na každom kroku, a to nielen v centrálnej časti, ale i v okrajových zónach. Krajine počtom obyvateľov blížiacej sa našim bratom z bývalej federácie celkom určite patrí minimálne jeden celosvetový primát. V prepočte na obyvateľa tu žije najvyšší počet milionárov - uvažujúc v intenciách domácej meny. Hodnota tohto jednoduchého indikátora sa v horizonte niekoľkých desiatinných miest takmer dokonale blíži k rovnej jednotke. Áno, nebol to zlý pocit, keď si človek pri okienku v miestnych potravinách zamenil niečo vyše 70 eur a stal

sa z neho razom milionár (aspoň na chvíľu). Takmer 14 tisíc bieloruských rubľov sa totiž rovná jedinému euru J. Preto pre nás majetných kapitalistov z (juho)západu J nebol problém opakovane tasiť dvestotisícovú bankovku a následne nechávať sympatickým servírkam sprejitné v hodnote niekoľkých desiatok tisíc. Tému národnej meny častokrát plávajúcej v početných fontánkach mesta však už nechajme stranou. Ceny energií (pohonných hmôt) či potravín boli v porovnaní so slovenskou realitou polovičné, avšak pri platení za reštauračné služby v centre mesta nás so železnou pravidelnosťou premohol pocit, že sme sa instantne transportovali do našej krásavice na Dunaji, a to priamo pod Michalskú J. Toť, šampionátová prirážka a daň za celý rad ďalších benefitov J. Miestna verejná doprava nás potešila približne tretinovými cenami v porovnaní s reáliami Bratislavy. Ako extra bonus pre návštevníka navyše sme vnímali skutočnosť, že v novinovom stánku na okraji mesta nebol problém platiť kartou. Vzhľadom na to, že vstupenky na tri zápasy našich chlapcov nás vyšli v súčte na

horibilných (j) 25 eur a každá z nich navyše plnila funkciu víza a súčasne diaľničnej známky, možno konštatovať, že peniaze boli, sú a (snád') i budú.

Odhladnuc od výsledkov našich hokejistov, ako sme sa sedemčlenná výprava z Považia, Hornej Nitry a Šariša vzácnne zhodli, Minsk nás svojim *genius loci* nevťeravo očaril a stálo za to byť (i keď len na pár dní) jeho súčasťou. Nesnažil sa na nič podobat'. Na každom kroku, ktorý sme v ňom merali, bolo cítiť, že sa pred nami nepredvádza a je presne taký, aký je. Včera, dnes, snád' i zajtra. Okrem milých a pohostinných ľudí, ktorí prekypovali srdečnosťou im vlastnou, stojí za to vidieť majestátnu národnú knižnicu či hokejové arény vybudované v ultramodernom štýle, rovnako sa však nechať opantat' históriou sálajúcou z úchvatných mestských brán či početných pravoslávnych i katolíckych kostolov a ďalších pamiatok bieloruskej metropoly, i tých z čias sovietskej éry. Navyše, jej autenticnosť je v obytných zónach mesta umocnená prítomnosťou drevených domčekov postavených v originálnom štýle, v ktorom badať súhrn historických prvkov východoeurópskej a (už i) severskej architektúry.

Myslím, že náš výlet za všetky drobné rozhodne nestál... (mp, mm)

Krst DVD - Exkurzia Taliansko, Francúzsko, Švajčiarsko 2010

Začali horúce letné dni. Nikto by si ani len nepomyslel, že by sa v takomto čase študentmi zaplnila aula CH1-1 na Prírodovedeckej fakulte UK. A predsa. Prispela k tomu udalosť krstu DVD z exkurzie, ktorá sa konala v roku 2010. Vo štvrtok 3.7.2014 o 17:00 hod. to začalo. Vedúci exkurzie doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc. privítal väčšinu zúčastnených "francúzov" a iných prítomných hostí a krátko predstavil DVD z exkurzie. Následne nato účastníkom v krátkosti predstavil i ukážky z pripravovaného DVD 2, ktoré bude pozostávať z charakteristík, fotografií a iných informácií jednotlivých lokalít navštívených počas niekoľkodňovej exkurzie. Potom sa už všetci pohodlne usadili a 68 minútový dokument z doprovozným komentárom Dáriusa Haraksina sa začal. Všetci sme si tak za jednu hodinu pospomínali na časy, keď sme navštívili historické mestá Francúzska, či iných krajín, absolvovali plavbu na pevnosť Boyard či obdivovali majestátnosť Paríža a iných metropol. Po filme už nasledoval samotný krst DVD, ktorý bol v réžii krstného otca a to dekana fakulty doc. RNDr. Milana Triznu, PhD. Po prípitku sa účastníci exkurzie pobrali do okolitej reštaurácie a ešte spoločne pospomínali na časy, kedy spoločne spoznávali krásy Francúzska, Talianska a Švajčiarska.

Human Cup 2014

tenisový turnaj zamestnancov a doktorandov katedry

V pondelok 9. júna 2014 sa o 15:00 prvým zápasom v areáli internátov Švédske domky odštartoval úvodný 1. ročník

prestížneho tenisového turnaja nesúceho názov Human Cup. Turnaja sa zúčastnilo celkovo 16 hráčov (z toho 14 mužov a 2 ženy).

Už po úvodných zápasoch dvojhier sa ukázalo, že konkurencia bude tento rok naozaj veľmi silná.

Ved' netreba sa ani čudovať, aktuálny majster Družby 2014 Lukáš Námešný, bývalý tenisový parták profesionálneho slovenského tenistu v štvorhre Michala Mertiňáka a to Vladimír Bačík, či dravosť, rýchlosť a nasadenie doc. Blehu ako aj ostatných zamestnancov a doktorandov mohli len predpokladať, že víťazom turnaja môže byť naozaj len kvalitný tenista. Turnaj sa niesol aj pod záštitou dekana fakulty doc. Triznu, vedúceho katedry doc. Bučeka, či vedúcich jednotlivých oddelení katedry a to prof. Korca a doc. Blehu, čím celý turnaj nabral na vážnosti a prestížnosti. Dva kurty boli po 5 hodín dejiskom napínavých zápasov rôznych kategórií. Celkovo sa

súťažilo v hlavnej kategórii dvojhier, štvorhier a svoje miesto mala na turnaji i exhibícia, ktorej sa zúčastnil vedúci katedry doc. Buček

spolu s vedúcimi oddeleniami. Sošku tenistu exhibície získal nakoniec prof. Korec, ktorý porazil vo finále doc. Bučeka. Štvorhra sa niesla v znamení tímov, ktoré boli vytvorené ešte pred samotným turnajom. Z prvenstva sa nakoniec tešil a zlaté medaily si odniesol "Tour de France Team" v zastúpení Vladimíra Bačíka a Michala

Klobučníka, druhé miesto a zisk strieborných medailí zase "Demography Team" pod taktovkou doc. Blehu a Lukáša Belušáka. Bronzové

medaily získali dlhodobí nadšenci a fanúšikovia futbalového klubu Manchesteru United, ktorí vytvorili "Moyes Memories Team" a to Martin Plešivčák a Martin Mačanga. Pozitívnym prekvapením čo sa týka dvojhier bolo, že do samotného osemčlenného štvrtfinále sa prebojovali obe zástupkyne ženského tenisu a nechýbalo veľa a mohli bojovať o samotné trofeje hlavného turnaja. Finále bolo nakoniec v réžii nasadenej jednotky (Lukáša Námešného) a nasadenej dvojky turnaja (Vladimíra Bačíka). Lukáš Námešný nakoniec zdolal Vladimíra Bačíka, na ktorom sa už mierne prejavilo zranenie z

tréningového zápasu, a tak si tento mladý doktorand zaknihoval unikátny zápis na putovný pohár Cupu.

putovný
Human

Organizátor turnaja aj touto cestou ďakuje všetkým zainteresovaným zamestnancom, doktorandom, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomáhali pri celom priebehu turnaja. Veríme, že o rok opäť vytiahneme svoje rakety a stretneme sa v takom veľkom počte na tenisových kurtoch na ďalšom ročníku Human Cupu. Detailné výsledky, informácie o turnaji, video z turnaja, poster z turnaja, fotogalériu a mnoho iných vecí si priaznivci tenisu môžu pozrieť na stránke

www.humannageografia.sk/humancup.

(mk)

Pozvánka na Memoriál Mladena Kolényho 2014 – tradičný futbalový turnaj geografov

Milí kolegovia, študenti, priatelia katedry,

v **piatok 12. decembra 2014** sa v priestoroch telocvične na Mlynskej doline od 11:00 hod. uskutoční v poradí už 16. ročník futbalového turnaja geografov, v posledných rokoch venovaného pamiatke nezabudnuteľného pedagóga, zároveň však športovca telom a dušou, Mladena Kolényho. Naša katedra vďaka ideálnej konštelácii futbalového kumštu a skúseností služobne starších na jednej strane, a rýchlosti a mladíckeho entuziazmu mladších členov katedry na strane druhej, by rada nadviazala na úspech z minulého roku a pokúsi sa v neľahkej konkurencii geografických futbalových tímov zo Slovenska, Čiech a Moravy opätovne zabojsť o prvenstvo. Navyše, tentokrát bola dôvera zorganizovať toto (dnes už legendárne) neformálne stretnutie geografov vložená do našich rúk a preto sa popasujeme aj s touto úlohou, s imperatívom futbalovým výkonom nesklamať svojich priaznivcov, hájiť česť našej katedry (a to nielen na športovom, ale i spoločenskom poli), potešiť všetkých prítomných dobrou hrou, (snáď) bezchybnou organizáciou, a pritom byť sami potešení spokojnosťou všetkých zúčastnených, prichádzajúcich z blízka i z ďaleka.

Ak si v tento predvianočný čas nájdete chvíľu i na nás a budete merať cestu na Mlynskú dolinu, veľmi radi Vás na turnaji privítame a budete vďaka každému hlasu neochvejne povzbudzujúci akýmkoľvek tím bojujúci s nástrahami guľatého čuda meniaceho svet. Pre nás ako hostiteľov bude odmenou Vaša dobrá nálada a široké úsmevy na tvárach všetkých zúčastnených.

Za organizačný tím, M. Plešivčák

„Ako ten čas letí ...“ alebo ako sa rodia geografi ...

„Ako ten čas letí ...“ Zvykne si povedať z času na čas každý jeden z nás. 26. marca tohto roku sa v priestoroch Gymnázia Ladislava Sáru v Bratislave uskutočnilo krajské kolo už 42. ročníka Geografickej olympiády organizovanej pre študentov stredných škôl. Nejednen súčasný či v minulosti pôsobiaci zamestnanec i doktorand našej katedry si prešiel touto neoceniteľnou skúsenosťou, vďaka ktorej mu bolo dovolené preskúmať dosiaľ nepoznané žriedlo bezodnej studnice geografických znalostí, nesebecky mu tak otvárajúc dvere do sveta veľkej geografie. Vďaka archívu profesora Spišiaka sme zalovili v pamäti geografických olympiád a nadabili na vskutku hodnotné zábery. Je tomu presne desať rokov, čo sa až do celoslovenského finále prebojovali naši súčasní mladí kolegovia, Mišo Klobučník a Maťo Plešivčák. Pozornému oku a objektívu fotoaparátu pána profesora, v tej chvíli v úlohe paparazziho, však neunikol ani končiaci doktorand Ado Sopkuliak. Atmosféra prekypujúca puncom zodpovednosti, či už pri obhajobe práce samotnej alebo lúštení záľudných otázok pripravených i našimi súčasnými kolegami, bola, ako badať z priložených fotografií, celkom zrejmá. Avšak hneď po skončení oficiálnych ceremónií dokázali prítomné geografické kapacity všetkým zúčastneným, že ich veľkosť netkvie iba vo vedomostiach, ktoré snád' nepoznajú (nielen geografické) hranice, ale i v ľudskom rozmere a nefalšovanom zmysle pre zábavu. Verný fanúšik kohútov z White Hart Lane (Mišo Klobučník), víťaz celoslovenského finále uskutočneného v roku 2004 v Skalici, to dokonca dotiahol až do medzinárodného kola, ktorého organizácie sa toho roku zhostilo malebné severopol'ské prístavné mesto ležiace na brehu Baltského mora - Gdaňsk. Preto, vzhľadom i na vyššie spomenuté - áno, oplatí sa tejto udalosti aktívne zúčastniť. Možno i vďaka tohtoročnému celoslovenskému kolu, ktoré sa uskutočnilo v srdci Šariša, Prešove, pribudne na mapu geografov telom a dušou ďalší milovník všeobjímajúcej vedy - možno v budúcnosti jeden z nás ...

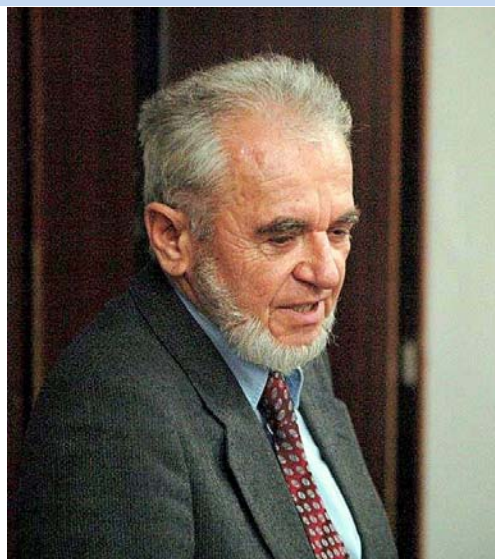
(mp,ps)

75. NARODENINY PROFESORA MLÁDEKA

Profesor Jozef Mládek sa v prvých augustových dňoch tohto roku dožil v plnej aktivite 75 rokov života. Demogeograf, demograf, geograf priemyslu a sídel v jednej osobe, svojou vedecko-výskumnou a pedagogickou činnosťou v spojitosti s príkladnou rozvážnosťou, cieľavedomosťou, pracovitosťou, precíznosťou a zariadením, snád' nevyčerpatel'nou energiou, húževnatosťou, ako aj výraznou charizmou počas odbornej kariéry na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave výrazne ovplyvnil nielen kvalitu a zameranie teoretických a aplikovaných výsledkov geografického pracoviska, ale aj celé generácie študentov, dnes mnohých akademických odborníkov, a špecialistov, uplatňujúcich sa v rôznych sférach života doma i v zahraničí.

Prof. RNDr. Jozef Mládek, DrSc. strávil na dnešnej Katedre humánnej geografie a demografie PriF, polstoročie vedeckej, pedagogickej a organizátorskej práce. Po ukončení vysokoškolského štúdia v r. 1962 zostal pracovať na alma mater ako vysokoškolský učiteľ. V roku 1968 získal titul RNDr. V roku 1974 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. Od roku 1979 pôsobil ako docent a od roku 1997 ako profesor. Vedeckú hodnosť DrSc. získal v roku 1989. Všetky typy jeho odborných prác pri zvyšovaní pedagogicko-vedeckej hodnoty boli orientované na problematiku priemyslu, podmienok jeho lokalizácie a najmä regionalizácie, s aplikáciou na Slovensko. Od začiatku 90. rokov sa postupne zamerával na geografiu obyvateľstva a venoval sa hlavne trom kľúčovým témam: starnutie obyvateľstva, rodinné správanie obyvateľstva a kohabitácie. Využil svoje organizátorské a manažérske schopnosti a sústredil sa na

vytvorenie špecializovaného demografického pracoviska v rámci geografie na prírodných vedách v Bratislave. Podarilo sa mu vychovať odborníkov a takmer desať rokov viesť demografické oddelenie, ktoré dnes významne prispieva k štúdiu a prognóze demografických pomerov a procesov, a tým ovplyvňuje svojimi výsledkami prácu demografickú politiku a šírenie demografických poznatkov na Slovensku. Prácu na katedre zásadným spôsobom ovplyvňoval ako jej dlhoročný vedúci katedry. Istú dobu zastával funkciu prodekanu Prírodovedeckej fakulty UK.

K neodmysliteľnej pedagogickej práci profesora Jozefa Mládeka patrí aj vedenie kvalifikačných prác. Medzi jeho dizertantov patria súčasní predstavitelia geografie, aktívne pôsobiaci na vedecko-pedagogickom poli geografie: doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc., doc. RNDr. Alena Dubcová, CSc., doc. RNDr. Jana Marenčáková, PhD, doc. RNDr. Dagmar Popjaková, PhD, doc. RNDr. Branislav Bleha, PhD, Mgr. Ingrid Bučeková, PhD., Mgr. Gabriela Nováková, PhD. a Mgr. Marcela Káčerová, PhD. Ako významný predstaviteľ geografie svojou tvorivou činnosťou, odbornosťou a zodpovedným prístupom profesor Mládek ako jeden z mála slovenských geografov pravidelne reprezentoval československú a slovenskú geografiu na medzinárodných kongresoch. Počas svojej kariéry získal ocenenia svojej práce doma i v zahraničí.

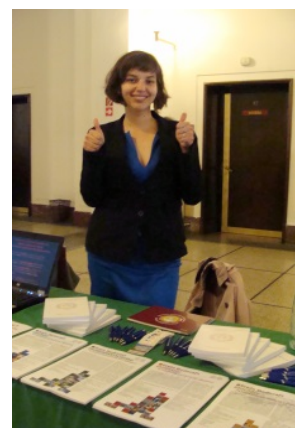
Je nám všetkým ct'ou a potešením, že môžeme pri príležitosti životného jubilea pána prof. RNDr. Jozefa Mládeka, DrSc. vyjadriť mu náš obdiv a predovšetkým poďakovanie za prínos k vedeckému poznaniu v Slovenskej a Českej republike. Blahoželáme mu a prajeme ešte pevné zdravie, silu a energiu naplňovať jeho poslanie.

Ad multos felicissimus annos!

DOD na Univerzite Komenského v Bratislave

Tento rok si naša Alma mater, Univerzita Komenského v Bratislave, pripomína 95. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti sa v rámci májových osláv určených najmä študentom konal 6.5 Deň otvorených dverí v historickej budove Univerzity Komenského na Šafárikovom námestí. Jednotlivé fakulty mali možnosť poskytnúť potenciálnym

uchádzačom o štúdium informácie o možnostiach štúdia, ale i o prebiehajúcich výskumoch. Prírodovedeckú fakultu zastupovali RNDr. Michaela Dornhoferová, PhD.

z katedry antropológie, so svojou zbierkou kostrových pozostatkov z obdobia stredoveku; Mgr. Martin Koli, doktorand na Katedre fyzickej geografie a geoekológie s novinkou v oblasti využitia smartfónu ako prístroja na terénny zber údajov dnešného vedca a doktorandky z Katedry humánnej geografie a demografie, Mgr. Lucia Máliková a Mgr. Miriam Miláčková, zabezpečujúce administratívnu podporu. Oslavy boli okrem

DOD spojené so zaujímavým hudobným programom a ďalšími sprievodnými akciami, aj vďaka čomu sa podujatie tešilo bohatej účasti návštevníkov.

Informačné centrum UK už otvorené!

Univerzita Komenského v Bratislave otvorila Informačné centrum UK, ktoré bude poskytovať základné informácie o UK a jej fakultách. V infocentre si tiež môžete zakúpiť predmety s logom UK: tričko, polokošeľ, mikinu, šiltovku, šálku, dáždnik, USB kľúč, plátennú tašku, pero a zápisník. Pri nákupe nad 20 eur automaticky získate darček. Informačné centrum UK nájdete v hlavnej budove UK (prízemie novej budovy, vchod z Múzejnej ul.). Infocentrum je otvorené v pracovných dňoch od 10.00 do 16.00 hod.

Bližšie informácie: www.uniba.sk/infocentrum

ZOMREL GEOGRAF, NIEKDAJŠÍ VEDÚCI KATEDRY, PROFESOR KOLOMAN IVANIČKA

S prekvapením a ľútosťou sme sa dozvedeli uprostred tohtoročného leta, že dňa 13. augusta 2014 zomrel v Bratislave, vo veku 85 rokov, univerzitný profesor Koloman Ivanička. Ako súčasnému vedúcemu katedry mi pripadá neľahká úloha, napísať krátku spomienku na jedného z významných predchádzajúcich vedúcich katedry. Napriek tomu, že profesora Ivaničku som osobne dobre poznal poznal od 80-tych rokov, neodvážim sa písať hodnotiacu, v jeho prípade až historizujúcu štúdiu o jeho živote a diele. To nie je zmyslom tohto nekrológu. Nedokážem pokryť mojou osobnou reflexiou celý jeho dlhý život a mnohoraké aktivity, čo sa s ním spájajú. Jedno je určite isté, profesor Ivanička žil v rozporuplných dobách. Prevažnú časť aktívneho života prežil počas komunistického režimu a následne i počas turbulentných post-komunistických časov. Niekedy sa mohol oprieť o podporu „mocných“, inokedy nie. Snažil sa „vyjsť“ s každým „režimom“, pričom vždy hľadal možnosti naplno pracovať, zapojiť sa aktívne do spoločenského diania a najmä prispieť k pochopeniu a podpore rozvoja Slovenska. Vychádzajúc z našich debát, vnímal som ho ako človeka s „l'avicovou“ podstatou, antifašistu, avšak vnímavého aj ku kresťanskému, najmä sociálnemu učeniu. Od iných sa líšil výrazne aj tým, že vždy bol nadšený vyhľadávač a presadzovateľ nových ideí a prístupov.

Profesor Koloman Ivanička sa narodil v Tesárskych Mlyňanoch 28. mája 1929. Patril k mnohým významným slovenským geografom, ktorí maturovali na Gymnázium v Zlatých Moravciach (napr. aj M. Lukniš, M. Zaťko, J. Krcho). Geografiu študoval nielen na Slovensku, ale aj v Poľsku. Ako absolvent Varšavskej univerzity (1954) bol vo svojich začiatkoch silne inšpirovaný poľskou geografickou školou. Táto veľká geografia, spoločne s českou, ale neskôr aj svetovou geografiou mu dávali mnohé podnety pre zapojenie sa do rozmachu mladej slovenskej ekonomickej geografie. Po návrate zo štúdia v Poľsku začal pracovať na vtedajšej katedre Ekonomickej geografie (súčasnej Katedre humánnej geografie a demografie). Postupne získava tituly RNDr. a CSc. (na Karlovej Univerzite v Prahe). Neskôr pôsobil ako dlhoročný vedúci katedry, ktorým bol do začiatku 70-tych rokov. Medzitým sa stal riadnym vysokoškolským profesorom a získava titul DrSc. (SAV). Na katedre naplno pôsobil až do začiatku 90-tych rokov. Od 90-tych rokov sa stáva iniciátorom, vedúcim pracovníkom, či spolupracovníkom mnohých nových inštitúcií. Aktívne pracoval na kratšie existujúcom Centre strategických štúdií SR a následne pôsobil ako podpredseda na Úrade pre stratégiu rozvoja spoločnosti, vedy a techniky

SR. Výrazne prispel k založeniu fakulty Politických vied a medzinárodných vzťahov na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Mal som pocit, že okrem svojej „materskej“ katedry na UK, mal obzvlášť srdcový vzťah práve k tejto bansko-bystrickej fakulte. Neskoršie pôsobil aj na Vysoké škole ekonomiky a manažmentu verejnej správy v Bratislave, ako aj Národnom centre európskych a globálnych štúdií SR pri Ekonomickej univerzite v Bratislave. Vždy bol dobre integrovaný do medzinárodného vedeckého života, napr. v rámci komisií Medzinárodnej geografickej únie (IGU). Zúčastnil sa viacerých svetových geografických kongresov a mnohých medzinárodných konferencií. Ako hosťujúci profesor pôsobil na Kent State University a Workshop in Political Theory and Policy Analysis at Indiana University Bloomington (USA – už vtedy na tomto pracovisku pôsobila neskoršia nositeľka Nobelovej ceny za ekonómiu E. Ostrom).

Meno profesora Kolomana Ivaničku sa okrem mnohých článkov, spája najmä s klasickými dielami slovenskej ekonomickej geografie ako napr. „Geografia rajónu Východoslovenských železiarní“, „Geografia priemyslu Hornej Nitry“, či „Zmeny hospodárskej štruktúry v rajóne Žiar nad Hronom“. Študenti mnohých ročníkov geografie prechádzali cez jeho učebnice, ako napr. „Teória a metodológia socio-ekonomickej geografie“, či „Prognóza ekonomicko-geografických systémov“. Z neskorších prác reflektujúcich nové okruhy poznania treba spomenúť práce „Synergetika a civilizácia“, či „Slovensko - Génus loci“, ale aj mnohé ďalšie práce venované globalistike, regionálnej politike a pod. Posledné roky som pána profesora stretával už sporadickejšie. Napriek tomu ma stále udivoval svojou energiou a neustálou pracovitosťou. Hovoríme pritom o veku, v ktorom sa mnohí skôr tešia zaslúženému odpočinku a pracujú v oveľa miernejšom, pokojnom tempe. Na to však pán profesor Ivanička príliš nebol. Jeho posledná návšteva u nás na katedre asi dva mesiace pred nečakaným odchodom nič nenaznačovala. Ba naopak. Mal som pocit, že je ešte vitálnejší, ako kedykoľvek za posledné roky, stále plný plánov. Niet sa čo čudovať, ešte v máji 2014 vyšla kniha, ktorú editoval („Trvalá udržateľnosť inovácií v rozvoji Slovenska“). Bohužiaľ, všetko je nakoniec inak. Jeden dlhý, prácou naplnený životný príbeh profesora Kolomana Ivaničku sa skončil. Dlhé roky zohrával dôležitú úlohu v rozvoji katedry, najmä v počiatočných dekádach jej existencie. Odišiel vysokoškolský profesor, ktorý významne ovplyvňoval nielen geografiu a akademický život.

Profesor Koloman Ivanička bol pochovaný neďaleko fakulty, na cintoríne v Slávičom údolí, 18. augusta 2014. Česť jeho pamiatke.

(jb)